

Teatre lliure

© Àlex Radamakers

**informe per a una Acadèmia
de Franz Kafka
direcció Xavier Ricart i Ivan Benet**

Montjuïc Espai Lliure - del 8 al 25 de maig

Informe per a una Acadèmia

de **Franz Kafka** direcció **Xavier Ricart** i **Ivan Benet**

intèrpret **Ivan Benet**

traducció de l'alemany **Ivan Benet** / escenografia **Jordi Queralt** / vestuari **Maria Armengol** / il·luminació **Jaume Ventura** / música original **Sílvia Pérez Cruz** / so **Damien Bazin** i **Ramon Ciércoles**

ajudant de direcció **María de Frutos** / producció executiva i distribució **Albert Sorribes** i **Blanca Arderiu**

construcció d'escenografia **Castells i Planas de Cardedeu**

coproducció **Gatcapat SL, Temporada Alta 2013, Julio Manrique, Sílvia Pérez Cruz SL**

amb la col·laboració d'**Indi Gest**

agraïments **La Perla 29, Sala Beckett, Francesc Isern, Cristina Genebat, Gisela Sais, Raül Fernández "Refree", Maria Kocevar, Toni Corbella, Andrés Corchero, Helena Fenoy i Alella Vinícola**

espectacle en català

durada **1h. sense pausa**

horaris: de dimecres a divendres a les 21h.
el dissabte a les 18h. i a les 21:30h.
el diumenge a les 18:30h.

preus: 22"
18" (dimecres i dissabte a la tarda, dies de l'espectador)
19" amb descompte

Pack d'entrades a 21€ i a 19€ per espectacle amb *Els feréstecs*

Informe per a una Acadèmia de Franz Kafka és un conte amarg i captivador escrit el 1917 sobre la vida del simi de la Costa d'Or que es converteix en humà i triomfa dins el món de l'espectacle. Un monòleg truculent sobre la decadència de la humanitat en l'Europa del segle XX.

Peter el Roig, natural de la Costa d'Or, és sol·licitat a presentar a un grup d'acadèmics un informe sobre la seva anterior vida simiesca, però acaba explicant com ha passat de ser un simi lliure a convertir-se, en només cinc anys, en un ésser humà dedicat de ple al món de l'espectacle. Narra i reviu els seus primers records de la seva particular transformació des que, un vespre, mentre corria per anar a beure aigua, va rebre dos trets i va ser capturat per l'empresa Hagenbeck. Detalla els moments viscuts a l'entrecoberta del vaixell que el transportava: quan sent els mariners que es passegen davant el caixó on l'han tancat, quan escolta com parlen entre ells, i com, a través de l'observació, va aprenent a relacionar-se i a comportar-se igual que ells per tal de sobreviure. Un cop arriba a terra se li presenta una dicotomia: parc zoològic o *varietés*. No dubta. Segueix rebent lliçons d'humanització fins a fer delirar els seus propis professors. Al mateix temps que va perfeccionant la seva nova condició i arriba a assolir l'educació mitjana d'un europeu, fins al punt de ser capaç de fer una conferència davant d'un grup d'acadèmics.

Aquest espectacle es va estrenar el 5 de desembre del 2013 al Teatre de Salt, en el marc del Temporada Alta - Festival de Tardor de Catalunya, Girona/Salt.

Kafka, avui

*%Diuen que el mico és tan intel·ligent
que no parla
perquè no el facin treballar.+
(René Descartes)*

*%Els micos són massa bons perquè l'home
pugui venir d'ells.+
(Friedrich Nietzsche)*

Des que em vaig llegir el conte animal de l'autor de Praga *Informe per a una Acadèmia*, vaig veure clar que en Peter el Roig era bàsicament un ésser elegant; és a dir que en el seu moment va saber escollir. Després de rebre dos trets mentre anava a beure aigua enmig de la selva de la Costa d'Or i ser capturat, aquest simi va ser conscient de la seva manca absoluta de llibertat i es va veure obligat a triar la millor sortida possible, per tant, es va convertir en home. Una sortida gens fàcil, que sense l'ajuda de l'alcohol hagués estat impossible... Diuen que l'home és intel·ligent . en els casos que ho és. perquè sap escollir, i l'elegant és l'*eligente* que es convertirà en intel·ligent precisament perquè es veu obligat a escollir. No hi ha dubte que aquest monòleg, escrit per Franz Kafka el 1917, parla de la llibertat en tant que pes. La llibertat humana sembla que, inexorablement, sempre s'hagi de dosificar, mentre que la llibertat del simi, corrent i saltant entre les branques, és del tot autèntica. Per tot això, ens hem plantejat aquest monòleg partint de la idea que el canvi que ha sofert en Peter el Roig és total, o . per ser més precisos. pràcticament total, i hem jugat a pensar el personatge com un ésser que en només cinc anys ha estat capaç d'eliminar la majoria de rastres de la seva simietat. La seva finíssima oïda ens fa pensar que és un gran melòman, cosa que ens obre una fantàstica porta a l'imaginari d'aquest personatge. Cal dir que Peter el Roig ocupa un lloc preeminent al món de l'espectacle.

Rememorar el passat sempre és un exercici turbulent. Kafka fa que aquest impossible que planteja sigui totalment creïble per al lector; així doncs, nosaltres suposarem que aquesta faula està passant avui i ens divertirem amb les vicissituds viscudes per Peter el Roig i les seves habilitats artístiques, mentre aniran apareixent múltiples preguntes en forma d'espiral: el patiment ens fa créixer? Com és que ens hem allunyat tant de la natura? Per què un nen ens sembla més lliure de càrregues que un adult? Fins a quin extrem cal canviar per poder pertànyer a un grup determinat, ja sigui religiós o profà? Cal mantenir les arrels? Preguntes que, a partir d'aquesta metamorfosi inversa, sens dubte ens agradarà moltíssim compartir amb tots vosaltres encara que les respostes potser no acabim d'arribar mai del tot.

Ivan Benet

la música

Com ja hem explicat, la música té un pes important dintre de l'espectacle, en tant que motor de la dramaturgia. Si hem pensat que Peter el Roig es converteix en un *crooner* d'èxit, és perquè creiem que així resulta encara més potent la ironia que l'autor proposa, i la distància entre el seu origen i el lloc on ha arribat és encara més desequilibradora. Sense oblidar les ganes que la música s'infiltri per la història, pel pur plaer d'escoltar, tenint en compte que, com ja hem dit, el conferenciant té el sentit auditiu desenvolupadíssim. Sílvia Pérez Cruz es planteja el treball musical inspirant-se en el propi text: el vaixell de l'empresa Hagenbeck recorda els instruments de vent, el món de les *varietés* ens transporta fins al circ i la seva peculiar i homenatjadíssima instrumentació (una mica recordant el cabaret alemany d'entreguerres amb duos femenins), i per un altre cantó, el fet que el personatge es vagi refinant fins a arribar a ser un cantant d'èxit ens porta fins al món del jazz i la melomania que intuïm en el personatge incorpora un toc de música clàssica a tot plegat. Sense oblidar els tocs de percussió selvàtica de la Costa d'Or, lloc d'origen del simi kafià.

Aquest còctel musical es plasmarà en la reproducció de les gravacions inserides a l'espectacle sense que la música enllaunada mai no aparegui del no-res, més aviat fent la sorgir de dins el cap de Peter el Roig. Aquí teniu la lletra de dos dels temes que fan de *leitmotif*.

I was so drunk (lletra de Joan Benet)

A life that completely changed
in a second, in a day,
a storm behind the feet,
the rain behind the head,
a body that was completely different.
In a second, in a day.
And I was so drunk,
and I was so happy.
And I was so drunk,
and I was so sad.
A prison inside the mind,
learning the words, counting the numbers.
In a second, in a day.
The jail was difficult to scape.
The rain behind the head,
looking each movement every day.
And I was so drunk,
and I was so happy.
And I was so drunk,
and I was so happy.

Freiheit (a partir de Franz Kafka)

In den Varietés
vor meinem Auftreten
habe ich ein Paar
oben an der Decke
an Trapezen
hantieren sehen.
Sie schwangen sich,
sie schaukelten,
sie sprangen,
sie schwebten
einander
in die Arme,
einer trug
den anderen
an den Haaren
mit dem Gebiß.
Freiheit: 'Auch das ist Menschenfreiheit'
Freiheit: 'selbstherrliche Bewegung.'
Nebenbei: mit Freiheit
betrügt man sich
unter Menschen allzuoft.
Und so wie die Freiheit
zu den erhabensten
Gefühlen zählt,
so auch die entsprechende
Täuschung zu den erhabenste
Freiheit: 'Auch das ist Menschenfreiheit'
Freiheit: 'selbstherrliche Bewegung.'

Autor

Franz Kafka

Praga, 1883 . Kierling (actual Klosterneuburg), 1924

Escriptor txec en llengua alemanya. Va néixer en el si d'una família de botiguers jueus, Franz Kafka es va formar en un ambient purament alemany, i es va doctorar en dret.

Ben aviat va començar-se a interessar per la mística i la religió jueves, que van exercir en ell una notable influència i van afavorir la seva adhesió al sionisme. El seu projecte d'emigrar a Palestina es va frustrar el 1917 quan va patir els primers símptomes de tuberculosi, una malaltia que li acabaria causant la mort.

Tot i la malaltia, l'hostilitat manifesta de la seva família envers la seva vocació literària, cinc temptatives matrimoniales frustrades i treballar

com a buròcrata en una companyia d'assegurances de Praga, Franz Kafka es va dedicar intensament a la literatura.

La seva obra, que ens ha arribat en contra de la seva voluntat expressa, perquè va ordenar al seu íntim amic i conseller literari Max Brod que cremés tots els seus manuscrits quan ell fos mort, està considerada una de les fites de la literatura alemanya i una de les més influents i innovadores del segle XX.

En la línia de l'Escola de Praga, de la qual és el membre més destacat, la seva escriptura es caracteritza per una marcada vocació metafísica i una síntesi d'absurd, ironia i lucidesa. Aquest món de somnis, que Franz Kafka descriu paradoxalment amb un realisme minuciós, ja apareix en la seva primera novel·la curta, *Descripció d'una lluita*, publicada parcialment a la revista Hyperion, que dirigia Franz Blei.

El 1913, l'editor Rowohlt va accedir a publicar-li el primer llibre, *Meditacions*, que recollia extractes del seu diari personal, petits fragments en prosa d'una inquietud espiritual penetrant i d'un estil profundament innovador i alhora líric, dramàtic i melodiós.

Amb tot, el llibre va passar desapercbut; els següents tampoc no van obtenir cap èxit, excepte en un cercle íntim d'amics i admiradors incondicionals. L'esclat de la Primera Guerra Mundial i el fracàs d'un prometatge en el qual havia dipositat totes les esperances van marcar l'inici d'una etapa creativa prolífica.

Entre el 1913 i el 1919, Kafka va escriure *El procés*, *La metamorfosi* i *La condemna*, i va publicar *El xofer*, que més endavant va incorporar a la novel·la *Amèrica*, *A la colònia penitenciària* i el volum de relats *Un metge rural*.

El 1920 va deixar la feina d'oficina, va ingressar en un sanatori i, poc després, es va establir en una casa de camp on va escriure *El castell*; l'any següent va conèixer l'escriptora txeca Milena Jesenska-Pollak, amb qui va tenir una breu relació i una abundant correspondència, no publicada fins al 1952. L'últim any de la seva vida, Kafka va trobar en una altra dona, Dora Dymant, el gran amor que havia anhelat sempre i que li va fer tornar breument l'esperança.

L'existència atribolada i angoixant de Kafka es reflecteix en el pessimisme irònic que impregna l'obra i que descriu, en un estil que va de la ficció fantàstica de les seves obres juvenils al realisme més estricte, trajectòries de les quals no s'arriba a captar ni el principi ni el final. Els seus personatges, designats sovint amb una inicial (Joseph K o simplement K), són sacsejats i amenaçats per instàncies ocultes.

Així, el protagonista de *El procés* no arribarà a conèixer el motiu de la seva condemna a mort, i l'agrimensor de *El castell* buscarà en va el rostre de l'aparell burocràtic en què s' intenta integrar.

Els elements fantàstics o absurds, com la transformació en escarabat del venedor Gregor Samsa a *La metamorfosi*, introdueixen en la realitat més quotidiana aquella distorsió que permet revelar-ne la pròpia i més profunda inconsistència, un mètode que s'ha arribat a considerar com una especial i literària reducció a l'absurd. L'originalitat irreductible i l'immens valor literari de la seva obra li han valgut *a posteriori* una posició privilegiada, gairebé mítica, en la literatura contemporània.

més informació

<http://www.kafka.org/index.php>

Intèrpret i codirector

Ivan Benet

Vic, 1976.

És Llicenciat en Art Dramàtic, en la especialitat d'Interpretació. Va rebre el Premi Extraordinari de l'Institut del Teatre de Barcelona 1994/1998. El 1997 va ser becat per l'Institut del Teatre per participar en un espectacle de creació sobre el racisme a la Hoges School voor de Kunsten d'Amsterdam, als Països Baixos. Va ser becat també pel Teatre Lliure per participar en dos *work in progress* dirigits pel director holandès Johan Simons i la directora romanesa Catalina Buzoianu a la International Theater Akademie Ruhr de la Schauspielhaus de Bochum, Alemanya. Entre altres, va seguir un curs d'interpretació amb Franco di Francescantonio.

D'ascendència osonenca per part de pare i andaluso-alemanya per part de mare, això fa que ja als 14 anys s'interessés per la llengua alemanya, que comença a estudiar a l'acadèmia Aula Emi de Vic. L'any 2004 accedeix a l'Escola Oficial d'Idiomes de les Drassanes de Barcelona, obté el Certificat de Llengua alemanya (nivell Intermedi) i cursa fins al quart curs d'alemany.

Com a actor de teatre, ha participat en més d'una trentena d'espectacles, entre els quals destaquen més recentment, *Traduccions/Translations* de Brian Friel, dir. Ferran Utzet (2014), *Roberto Zucco*, de Bernard-Marie Koltès, dir. J. Manrique (2013); *À la ville de ò Barcelona*, de Joan Ollé, *Coses que dèiem avui* de Neil LaBute, dir. J. Manrique (2012); *Qui té por de Virginia Woolf?* d'Edward Albee, dir. D. Veronese (2011-2012).; *Llum de guàrdia*, de Julio Manrique i Sergi Pompermayer, dir. J. Manrique (2011); *Esperant Godot*, de Samuel Beckett, dir. Joan Ollé (2011), *American Buffalo* de David Mamet, dir. Julio Manrique, i *Marburg*, de Guillem Clua, dir. Rafel Duran (2010).

En televisió ha col·laborat a les sèries *Polseres vermelles* (2011); *Ventdelplà* (2007-2010); *13 rue* (2007); *Càsting* (2007); *Porca misèria* (2004); *Temps de silenci* (2001); *Laberint d'ombres* (1998), i a la telemovie *Valèria*, de Silvia Quer.

l'altre codirector

Xavi Ricart

Badalona, 1974.

És Llicenciat en Art Dramàtic per l'Institut del Teatre de Barcelona. Ha seguit cursos de dansa clàssica, claqué i jazz a l'escola El Timbal, i té el grau mitjà de solfeig i de instrument pel Conservatori Superior de Música de Barcelona. Des del 2007 és el director artístic i productor de la Cerimònia de lliurament del Premi d'Honor de les Lletres Catalanes. Ha dirigit, entre altres espectacles, *La cuina*, de Arnold Wesker (2005); *El bon doctor*, de Neil Simon (2004); una lectura dramatitzada de *Accident*, de Lluïsa Cunillé (2001); *Chao Rodríguez*, de la Cia. La Troca (1999). En televisió, és director deactors des del 2008 dels programes *Polònia* i *Crakòvia* de TV3, i dels programes *Señoras que...* i *La Escobilla Nacional* d'Antena 3. També té una llarga trajectòria com a actor de teatre des del 1999. Alguns dels seus espectacles més recents han estat *Roberto Zucco*, de Bernard-Marie Koltès, dir. Julio Manrique (2013); *Incendis*, de Wajdi Mouawad, dir. Oriol Broggi (2012); *Llum de guàrdia*, dir. Julio Manrique (2011); *Coses que dèiem avui* i *La forma de les coses*, de Neil LaBute, dir. Julio Manrique (2010).

la compositora

Sílvia Pérez Cruz

Palafrugell, 1983.

Sílvia Pérez Cruz té una veu lluminosa, càlida, delicada i preciosa, que combina la improvisació del jazz, la força i el ritme del flamenc, les melismes del fado i la proximitat de la cançó de taverna. La seva versatilitat, per la qual va rebre el premi Altaveu 2009, queda palesa en la diversitat dels projectes que ha protagonitzat, de música, teatre i dansa; i en la llista de músics amb qui ha treballat: Javier Colina, Toti Soler, Joan Díaz, Raül Fernandez Refree, Chicuelo, Feliu Gasull i Eliseo Parra són alguns dels seus companys de viatge.

Els últims treballs discogràfics en què ha participat són *En la imaginación* amb el trio de Javier Colina (Nuba Records/Contrabaix 2011, premi de la música independent 2012 al millor àlbum de jazz i músiques contemporànies i premi ARC 2011 a la categoria de jazz i blues); *Rompiendo aguas*, amb Llama (Harmonia Mundi, 2011); *México Flamenco* (Satélite K 2011, nominat als premis Grammy Latino 2012 en la categoria de flamenc); *Reinas del Matute* de Las Migas (Nuevos Medios, 2010); i *We Sing Bill Evans* (Fresh Sound New Talent 2008, premi de la crítica de la revista Jaç al millor àlbum 2008. El seu primer disc integrament compost per ella ha estat *11 de novembre*, del qual va oferir un concert al Lliure aquesta temporada, dins del cicle Fora d'hores després d'una llarga gira (Universal, premi Terenci Moix 2012 en la categoria de música, Disc d'Or a França i considerat com un dels discos de l'any 2012 per la crítica de tots dos països).

En cinema ha participat en la BSO de la pel·lícula *Blancanieves*, dirigida per Pablo Berger, guanyadora de deu premis Goya, un dels a la Millor cançó original per *No te puedo encontrar* interpretada per Pérez Cruz.

Pel que fa al teatre, el 2012 va inaugurar el Festival de Teatro de Mérida amb l'espectacle *Hélade*, dirigit per Joan Ollé; va protagonitzar un concert dirigit per Julio Manrique al Teatre Romea, dins del cicle *4Acords*, i va cantar a l'espectacle *El jardí dels cinc arbres* de Salvador Espriu, dir. Joan Ollé, entre d'altres...

Ha estat també Premi Enderrock a l'Artista de l'Any 2012, Premi Miquel Martí Pol 2009 de composició, Premi Time Out 2011 a la Creadora de l'any i Premi Continuarà (RTVE) 2011.